

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2008

**Monday 9 June, Afternoon
1.30 – 4.30**

LATVIAN

HIGHER LEVEL

I daļa (30 punkti)

Uzmanīgi izlasiet tekstu un atbildiet uz visu trīs daļu jautājumiem. Atbildiet saviem vārdiem, balstoties uz tekstu. Rakstiet pilnos, pareizos teikumus. Visām atbildēm jābūt latviski.

„Esmu laimīgs. Neticami!”

Fragments no Andas Burves-Rozītes intervijas ar Ruslanu

1. Pirms diviem gadiem Ruslanam kāds būtu teicis, ka drīzumā viņš dzīvos eksotiskā zemē 15 stundu lidojuma attālumā no Latvijas, turklāt studēs koledžā angļu valodā, viņš droši vien būtu neticīgi nogrozījis galvu. Tolaik puisis bija pametis dzīvi sociālajā centrā Elejā un uzsācis patstāvīgu dzīvi Rīgā. Ruslans strādāja celtniecībā un iespēju studēt bija nolīcis tālā sapņa plauktiņā.
2. "Dzīve sagriezās kājām gaisām " puisis smaidot atzīst, atceroties, kā no sociālā centra saņēmis informāciju par iespēju pieteikties mācībām Apvienotās pasaules koledžas rīkotajā konkursā. Līdztekus mācību priekšmetu apguvei jaunieši tiek izglītoti jautājumos par pasaules nācijām un kultūrām. Šo mācību mērķis ir radīt jauniešos gatavību saprast citam citu un sadarboties.
3. Ruslans konkursam uzrakstīja pārbaudes darbu narkotiku problēmu jauniešu vidū Latvijā. Uzaicināts uz pārrunām viņš aktīvi diskutēja par rasisma problēmu pasaulē un ieguva iespēju mācīties koledžā Kostarikā. Ruslans šo stipendiju jau iegūst otro gadu pēc kārtas. Vasaras brīvlaiku viņš pavadīja Latvijā, bet tūdaļ jau kārtos ceļasomas, lai atgrieztos Kostarikā un uzsāktu jauno mācību gadu.
4. "Tagad man ir sajūta, ka no vienām mājām braucu uz otrām, " Ruslans atzīst. Kaut arī sākumā iejusties Kostarikā nav bijis viegli.
5. Ruslans ir audzis bērnam, viņam nekad nav bijis tēva, mātes, ģimenes. Bērības atmiņas viņam ir kā rūgts piliens, kuras viņš nevēlas atcerēties. "Es gribu dzīvē atšķirt jaunu lappusi. Varbūt kādreiz pēc gadiem uzrakstīšu grāmatu par savu dzīvi, " viņš skumji pasmaidot atbild, kad jautāju par ģimeni. Zinu – nav daudz bērnam uzaugušu jauniešu, kuriem pieticis drosmes un uzņēmības iegūt labu izglītību un mērķēt uz studijām citās pasaules valstīs.
6. " Sākumā, uzzinot, ka esmu saņēmis stipendiju, gandrīz vai negribēju braukt. Bija bailes, kā angļu valodā uztveršu mācību vielu, vai iejutīšos svešā valstī," neslēpj arī Ruslans. Kad Ruslans pagājušajā vasarā devās uz Kostariku, viņa angļu valodas zināšanas bija tuvu nullei. "Skolā angļu valodas eksāmenu noliku ar dievu uz pusēm - tas bija vienīgais priekšmets, kas man ne īpaši padevās. "
7. Kopā ar Ruslanu koledžā mācās 125 studenti no dažādām pasaules valstīm. Ar jauniešiem no Ukrainas un Krievijas viņš sākumā sarunājās krieviski. Pēc divām nedēļām, iejuties jaunajā vidē, puisis jau brīvi komunicēja angļiski sadzīviskā līmenī. Pēc mēneša labi uztvēra visas angļu

valodā notiekošās mācības. Pēc pusgada jau runāja brīvi. Mācījās arī spāņu valodu. "Galvenais nevajag baidīties! Un tomēr vajag pacensties, ja kaut ko patiešām gribi iemācīties", viņš atzīst.

8. Galvenā vērtība, ko Ruslans Kostarikā ieguvis- sajūta, ka cilvēki, kuri nāk no dažādām valstīm un kultūrām, var būt draugi un justies kā ģimene. Mācībās svarīga nozīme izglītojošām lekcijām un diskusijām par diskrimināciju un rasismu. Koledžā Ruslans teorētiskās zināšanas var pārbaudīt praksē: "Tur neviens nesmejas, ja puisis draudzīgi apskauj puisi, vai, piemēram, meitenēm no arābu valstīm ir savi rituāli. Viss tiek respektēts. Tā ir ļoti laba sajūta- redzēt apkārt cilvēkus, kuri ir draudzīgi un sirsnīgi. " Šovasar atgriezoties Latvijā, Ruslans sajutis atturību citam pret citu, bieži vien smīnu par to, kas atšķirīgs vai nesaprotams. "Tur tā nav un gribētos, lai arī Latvijā situācija mainās. "

9. Šoruden Ruslans kļuvis par pilntiesīgu Kostarikas „United World Colleges” studentu un absolvējot to viņš saņems starptautiski atzītu izglītības diplomu. „ Oksfordā iekļūt būtu ļoti grūti – jābūt ļoti erudītam, bet viss ir iespējams,” puisis ir noskaņots sevi apliecināt.

10. Kostarikā pirmā stunda sākas jau septiņos no rīta. Viena lekcija ilgst 60 minūtes. Pēc lekcijām pēcpusdienā studenti strādā Kostarikas bērnu dārzos vai centros cilvēkiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Pēc tam radošas un sporta aktivitātes. Ruslans nodarbojas ar riteņbraukšanu. „Uzbraucot kalnos tu esi mākoņu līmenī. Tas ir lieliski!” Nākamgad viņš riteņbraukšanas nodarbības vadīs 15 studentiem, jo pasniedzēji atzinuši, ka viņš ir labs skolotājs.

11. Atskatoties atpakaļ uz laiku pirms mācībām Kostarikā, puisis saka - viņa dzīve varēja apstāties pie šaurām un vienkāršām interesēm. 16 gadu vecumā viņš sāka strādāt celtniecības firmā Rīgā. « Kā jau visi jaunieši, kuri bez izglītības cenšas nopelnīt naudu. Tagad esmu sapratis, ka gribu naudu pelnīt ar galvu. Ar labu izglītību.” Viņš pasmaida par laiku, kad vakaros, pārgurušam no darba celtniecībā, gribējās ar draugiem pasēdēt pie alus kausa. „ Tagad viņi aicina, bet mani tas neinteresē. Ir daudz labāki laika pavadīšanas veidi kā vienkārši alus dzeršana.” Ruslanam ir mērķis kādreiz izdarīt kaut ko visai sabiedrībai nozīmīgu un labu. Pabeidzis mācības viņš atgriezīsies Latvijā, jo šeit ir mājas sajūta. „Par savu dzīvi esmu laimīgs. Liekas pat neticami!” Ruslans smaida. Viņam ir tikai 18 gadu, un viss vēl priekšā.

Anda Burve-Rozīte, “Diena”, 2007.31.08.

Atbildiet uz jautājumiem:

1. Izskaidrojiet saviem vārdiem frāzes (5 x 1 punkti)

- nolikt tālā sapņu plauktiņā (1.rindkopa),
- dzīve sagriezās kājām gaisā (2.rindkopa),
- rūgts piliens (5.rindkopa),
- atšķirt jaunu lappusi (5.rindkopa),
- ar dievu uz pusēm (6.rindkopa)

2. Ko nozīmē puīša teiktais : „Gribu naudu pelnīt ar galvu? ” (11.rindkopa) (5 punkti)

3. Kāda būtu Ruslana dzīve, ja viņš nebūtu uzsācis mācības Kostarikā? (5 punkti)

4. Kāpēc tas ir tik neticami, ka Ruslans ir laimīgs? (5 punkti)

5. Īsumā apraksti kāds ir Ruslana rakstura iezīmes, pamatojot savu viedokli ar piemēriem no teksta. (5 punkti)

6. „Koledžā Ruslans varēja pārbaudīt teoriju praksē.” Komentē teoriju un praksi saistībā ar atšķirīgo pieredzi koledžā un Latvijā. (5 punkti)

II daļa. (30 punkti)

Izmantojot tekstā izlasīto informāciju, raksturo Ruslana izglītības programmu koledžā. Komentē tās labākās īpašības.

Uzrakstiet (vismaz 100 vārdu) garu aprakstu!

III daļa. (40 punkti)

Izvēlieties vienu no tēmām un uzrakstiet eseju (vismaz 300 vārdu) !

“Neiespējamais kļūst iespējams, ja tu tam tici.”

vai

Vai pasaulē ar plašajām komunikācijas iespējām – e-maili, čata telpa, mobīlie telefoni, esam kļuvuši labāki sarunu biedri?